

ÎNDREPTAR DE VACCINARE ÎN CABINETUL MEDICULUI DE FAMILIE

Ediția a II-a

Coordonator

Prof. Univ. Dr. Doina AZOICĂI

EDITURA MEDICALĂ AMALTEA

www.amaltea.ro

Autorii

(în ordine alfabetică)

Prof. Univ. Dr. Doina Azoică

Universitatea de Medicina și Farmacie „Grigore T. Popa”, Iași
Disciplina de Asistență Primară a Stării de Sănătate și Epidemiologie

Asist. Univ. Dr. Carmen Liliana Barbacariu

Disciplina Medicină de familie,
Universitatea de Medicină și Farmacie „Gr. T. Popa”, Iași
Medic primar Medicină de familie, CMI

Dr. Ioana Cristina Barbacariu

Medic rezident Endocrinologie, Spitalul „Sf. Spiridon”, Iași

Dr. Ileana Lucia Brînză

Medic primar Medicină de familie, CMI
Medic formator
Coach

Dr. Liliana Elena Chițanu

Medic primar Medicină de familie, CMI
Medic formator

Dr. Simona Magdalena Cioc

Medic primar Medicină de familie, CMI
Medic formator

Dr. Emiliană Costiug

Medic primar Medicină de familie, CMI
Medic formator

Asist. Univ. Dr. Bianca Georgiana Enciu

Disciplina Epidemiologie I Institutul Național de Boli Infecțioase
„Prof. Dr. Matei Balș”, Universitatea de Medicină și Farmacie „Carol Davila”,
București

Centrul Național de Supraveghere și Control al Bolilor Transmisibile,
Institutul Național de Sănătate Publică

Prof. Univ. Dr. Simin Aysel Florescu

Clinica de Boli Infecțioase și Tropicale „Dr. Victor Babeș”
Universitatea de Medicină și Farmacie „Carol Davila”, București

Dr. Raluca Ghionaru

Medic primar Medicină de familie, CMI
Medic formator

Dr. Valeria Herdea

Universitatea de Medicină, Farmacie,
Știință și Tehnologie „George Emil Palade”, Târgu Mureș
Medic primar Medicină de familie, CMI
Medic formator

Dr. Adrian Marinescu

Director Medical, Institutul Național de Boli Infecțioase „Prof. Dr. Matei Balș”,
București
Medic primar Boli infecțioase

Prof. Univ. Dr. Daniela Pițigoi

Disciplina Epidemiologie I Institutul Național de Boli Infecțioase
„Prof. Dr. Matei Balș”, Universitatea de Medicină și Farmacie „Carol Davila”,
București
Institutul Național de Boli Infecțioase „Prof. Dr. Matei Balș”

Asist. Univ. Dr. Claudia-Felicia Pop

Disciplina Nursing, Departamentul Mama și Copilul,
Universitatea de Medicină și Farmacie „Iuliu Hațieganu”, Cluj-Napoca
Medic primar Medicină de familie, CMI

Dr. Simona Niculina Rus

Medic primar Medicină de familie, CMI
Medic formator

Cuprins

Cuvânt înainte	11
<i>Prof. Univ. Dr. Doina Azoică</i>	
Scurtă incursiune în istoria vaccinării	13
<i>Dr. Raluca Ghionaru, Dr. Valeria Herdea</i>	
1. Managementul vaccinării în cabinetul medicului de familie	19
1.1. Asigurarea condițiilor și materialelor necesare vaccinării	19
<i>Asist. Univ. Dr. Claudia-Felicia Pop</i>	
1.2. Transportul și depozitarea vaccinurilor.....	20
<i>Asist. Univ. Dr. Claudia-Felicia Pop</i>	
1.2.1. Instruire personal vaccinator	25
<i>Dr. Emiliana Costiug</i>	
1.2.2. Protocol autoevaluare	26
<i>Dr. Emiliana Costiug</i>	
1.3. Consultația pentru vaccinare	27
<i>Dr. Emiliana Costiug, Asist. Univ. Dr. Claudia-Felicia Pop</i>	
1.4. Acordul/refuzul pacientului/părintelui informat pentru vaccinare	28
<i>Dr. Simona Niculina Rus</i>	
1.5. Administrarea vaccinului	31
<i>Asist. Univ. Dr. Claudia-Felicia Pop</i>	
1.6. Contraindicații și precauții în administrarea vaccinurilor	38
<i>Asist. Univ. Dr. Carmen Liliana Barbacariu</i>	
1.7. Înregistrarea și raportarea vaccinării	41
<i>Asist. Univ. Dr. Claudia-Felicia Pop</i>	
1.8. Metodologia de supraveghere a reacțiilor adverse post-vaccinale indezirabile – RAPI	46
<i>Asist. Univ. Dr. Carmen Liliana Barbacariu, Dr. Emiliana Costiug</i>	
1.9. Trusa de urgență a medicului de familie. Intervenția în situații de urgență induse de RAPI	52
<i>Dr. Valeria Herdea, Dr. Raluca Ghionaru</i>	
1.10. Recuperarea vaccinală	57
<i>Dr. Emiliana Costiug</i>	
1.11. Recomandări privind vârsta de vaccinare și intervalul între doze	60
<i>Dr. Simona Niculina Rus</i>	

2. Comunicarea și Interviu Motivațional	67
<i>Dr. Ileana Lucia Brînză, Dr. Liliana Elena Chițanu</i>	
3. Vaccinări incluse în Programul Național de Vaccinare	93
3.1. Programul Național de Vaccinare.....	93
<i>Dr. Emiliana Costiug</i>	
3.2. Infecția cu Bacilul Koch (<i>Mycobacterium tuberculosis</i>).....	95
<i>Dr. Simona Niculina Rus</i>	
3.3. Infecția cu virus hepatitic tip B.....	102
<i>Dr. Emiliana Costiug</i>	
3.4. Infecția cu Bacilul difteric, (<i>Corynebacterium diphtheriae</i>)	112
<i>Dr. Emiliana Costiug</i>	
3.5. Infecția cu Bacilul tetanic (<i>Clostridium tetani</i>).....	114
<i>Dr. Emiliana Costiug</i>	
3.6. Infecția cu <i>Bordetella pertussis</i>	123
<i>Dr. Emiliana Costiug</i>	
3.7. Infecția cu virus poliomieltic.....	126
<i>Asist. Univ. Dr. Carmen Liliana Barbacariu</i>	
3.8. Infecțiile cu <i>Haemophilus influenza</i>	134
<i>Asist. Univ. Dr. Carmen Liliana Barbacariu</i>	
3.9. Infecțiile cu virusul rujeolic.....	140
<i>Dr. Simona Niculina Rus</i>	
3.10. Infecția cu virus rubeolic	150
<i>Dr. Simona Niculina Rus</i>	
3.11. Infecția cu virus urlian	154
<i>Dr. Simona Niculina Rus</i>	
3.12. Infecțiile cu <i>Streptococcus pneumoniae</i>	159
<i>Dr. Valeria Herdea, Dr. Raluca Ghionaru, Dr. Simona Magdalena Cioc</i>	
3.13. Infecția cu <i>Human Papiloma Virus</i>	166
<i>Dr. Liliana Elena Chițanu, Dr. Ileana Lucia Brînză</i>	
4. Vaccinuri opționale	175
4.1. Infecția cu rotavirus.....	175
<i>Dr. Simona Niculina Rus</i>	
4.2. Infecția meningococică.....	182
<i>Asist. Univ. Dr. Claudia-Felicia Pop</i>	
4.3. Infecțiile cu virus varicelo-zosterian.....	194
<i>Dr. Valeria Herdea, Dr. Raluca Ghionaru</i>	

4.4. Infecția cu virus hepatitic tip A	201
<i>Asist. Univ. Dr. Carmen Liliana Barbacariu</i>	
4.5. Infecția cu virusurile gripale	208
<i>Dr. Simona Niculina Rus</i>	
5. Vaccinarea grupelor de risc	219
5.1. Vaccinarea prematurului.....	219
<i>Dr. Emiliană Costiug</i>	
5.2. Vaccinarea nou-născutului cu risc	223
<i>Dr. Raluca Ghionaru, Dr. Valeria Herdea, Dr. Simona Magdalena Cioc</i>	
5.3. Vaccinarea sugarului HIV (Human Immunodeficiency Virus) pozitiv	224
<i>Dr. Raluca Ghionaru</i>	
5.4. Vaccinarea gravidei.....	226
<i>Dr. Emiliană Costiug</i>	
5.5. Vaccinarea și seroterapia antirabică.....	229
<i>Dr. Ioana Cristina Barbacariu, Asist. Univ. Dr. Carmen Liliana Barbacariu</i>	
5.6. Vaccinarea bolnavilor cronici imunocompetenți.....	235
<i>Asist. Univ. Dr. Carmen Liliana Barbacariu</i>	
5.7. Vaccinarea bolnavilor cu imunosupresie.....	245
<i>Asist. Univ. Dr. Carmen Liliana Barbacariu</i>	
5.8. Vaccinarea călătorului.....	254
<i>Dr. Raluca Ghionaru, Dr. Simona Magdalena Cioc, Dr. Valeria Herdea, Dr. Ileana Lucia Brînză</i>	
6. Infecția cu SARS-CoV-2. COVID-19 – Pandemia de început de Secol XXI	263
6.1. Epidemiologia SARS-CoV-2	263
<i>Prof. Univ. Dr. Doina Azoicăi</i>	
6.2. Clinica infecției SARS-CoV-2.....	270
<i>Prof. Univ. Dr. Simin Aysel Florescu</i>	
6.3. Vaccinarea în infecția SARS-CoV-2.....	277
<i>Asist. Univ. Dr. Bianca Georgiana Enciu, Dr. Adrian Marinescu, Prof. Univ. Dr. Daniela Pițigoi</i>	
Concluzii	293
Bibliografie	295

Cuvânt înainte

Prof. Univ. Dr. Doina Azoică

Rezultatele marilor descoperiri în domeniul Microbiologiei, din secolele XIX și XX, au stimulat dezvoltarea medicinei pentru rezolvarea urgențelor determinate de bolile infecțioase cu impact devastator pentru omenire. Cea mai mare victorie a constat în obținerea primelor vaccinuri și mai ales dezvoltarea rapidă și eficientă a acestora, ele adăugându-se, ca un „patrimoniu de aur”, la alte importante realizări cum ar fi imunoprevenția sau terapia prin seruri și imunoglobuline, obținerea sulfamidelor și nu în ultimul rând a antibioticelor.

Într-o efervescentă și optimistă viziune a epidemiologilor din anii '50 ai secolului XX s-a sperat la atingerea dezideratului de eradicare, eliminare sau control eficient al cât mai multor boli infecțioase. Această viziune optimistă nu a avut pe deplin îndeplinirea, deoarece progresul societății umane s-a răsfrânt nu numai într-un mod fericit asupra civilizației noastre deoarece, prin intervenția legilor biologice, pe care cu greu reușim să le descifrăm, au apărut fenomene de îngrijorare prin emergența sau reemergența unor boli infecțioase care au continuat să facă victime. Ca într-un adevărat „maraton”, Vaccinologia a încercat să neutralizeze, prin noi și complexe vaccinuri, manifestarea bolilor transmisibile în special și mai de curând încercarea limitării bolilor cronice cu ajutorul vaccinurilor. Dacă variola a fost eradicată în anul 1980, aceasta nu a fost o întâmplare, ci a fost rezultatul reunirii eforturilor comune ale medicinei, a medicilor și a strategiilor coerente globale de vaccinare. În această continuă luptă Om-Microorganism, purtată de milenii, au existat și «războaie» pierdute, cum a fost pandemia de gripă din 1918-1919, dar au fost și victorii prin ținerea sub control a difteriei, tetanosului sau rujeolei cu perspectiva eradicării, într-un viitor cât mai apropiat, a poliomielitei. Marile progrese au fost posibile prin aplicarea sistematică a programelor de vaccinare și prin dezvoltarea cunoașterii științifice la un nivel cât mai avansat.

Pandemia COVID-19, cu care suntem contemporani, ne-a avertizat asupra faptului că nimic nu trebuie să ne oprească eforturile în limitarea consecințelor acestui continuu „asalt” al patogenilor. Dacă vaccinurile și vaccinarea ne-au adus speranța unei vieți fără boală, incapacitate sau deces, cea mai înțeleaptă cale este să perseverăm pentru creșterea performanțelor acestora prin cunoașterea și aplicarea preparatelor miraculoase.

Medicina primară prin medicii de familie reprezintă cea mai importantă verigă în realizarea dezideratului ca societatea noastră să prospere cu ajutorul unei populații sănătoase. Dacă diversele specialități medicale au progresat într-un ritm